

[Ministeren for Handel, Industri og Søfart.]

Beholdning af fremmed Valuta i Løbet af September Maaned blev selvsagt gjort til Genstand for den mest indgaaende Forhandling mellem Handelsministeriet og Nationalbanken. Faldet i Nationalbankens Beholdning af fremmed Valuta fra ca. 90 Mill. Kr. pr. 1. September til 48 Mill. Kr. pr. 25. September bevirkede, at Nationalbanken ansaa det for uomgængelig nødvendigt, at man saa hurtigt som muligt skred til Restriktioner, dels af valutarisk, dels af direkte indførselskontrollerende Art.

Fra Nationalbankens Side fremhævede man det nødvendige i, at Landets Betalingsmidler først og fremmest blev stillet til Raadighed for Indførsel af de for Samfundet vigtige Varer, saasom Kul, Koks, Korn og Foderstoffer, Jern, Metaller, Benzin m. v. Jævnside hermed ønskede Nationalbanken at træffe Bestemmelse om, at ingen Vare maatte betales før Forfaldstid, saaledes at alle tidligere givne Kreditfrister blev udnyttet fuldt ud, og samtidig maatte der efter Nationalbankens Opfattelse tages Sigte paa indtil videre at udelukke Betaling af alle saadanne Varer, som Importørerne eventuelt ønskede at afgive endelig Ordre paa eller at tage hjem straks, men som ikke kunde anses for nødvendige til Opretholdelse af Landets Produktion.

Der var efter Nationalbankens Opfattelse ingen Vej uden om at skride til en almindelig øjeblikkelig Skærpelse af Reglerne for Udlevering af fremmed Valuta. Kun derved blev der Mulighed for at naa til den efter Nationalbankens Opfattelse absolut paakrævede Lettelse af det store Pres paa Beholdningen af fremmed Valuta.

Den 19. September forhøjede Nationalbanken Diskontoen fra 3½ til 4½ pCt., og den 9. Oktober forhøjedes den, som det vil erindres, yderligere til 5½ pCt. Men for ikke at gøre Pengeforholdene strammere end nødvendigt for Erhvervslivet ansaa Nationalbanken det tillige for paakrævet, at der samtidig blev truffet Foranstaltninger paa længere Sigt til Regulering af Indførselen. Denne Regulering maatte tage Sigte paa at overføre forskellige Varer fra Frilisten til bunden Liste for at faa Haand i Hanke med Indførselen af alle de Varer, der beløbsmæssigt tæller noget, saaledes at det blev muligt at bremse op for Spekulation fra de Importørers Side, der ønskede at sikre sig Varer, inden Priserne var sprunget yderligere i Vejret. Saadanne Indkøb kunde maaske, isoleret set, være ønskelige og forstandige, men naar de kunde bevirke, at

Nationalbankens Valutabeholdninger derigennem blev beslagnet, saaledes at Banken ikke kunde honorere endnu vigtigere Betalingsforpligtelser, ansaa Banken det for absolut nødvendigt at bremse haardt op.

De Foranstaltninger af valutarisk Karakter, som Nationalbanken herefter iværksatte, fandt Sted i Slutningen af September Maaned og gik ud paa at foreskrive, at alle af udenlandske Leverandører tilstaaede Kreditfrister skulde udnyttede fuldt ud, og at Salg af fri fremmed Valuta kun maatte ske, for saa vidt Forudbetaling eller fremskyndet Betaling i øvrigt var en Salgsbetingelse fra Udlandets Side, og for saa vidt det drejede sig om visse, nærmere angivne, samfundsvigtige Varer, saasom Korn, Foderstoffer, Frø og Frugter til Oliepresning, Bomuld, Uld, visse Jernvarer, Benzin m. v. De paa-gældende Foranstaltninger tog saaledes i første Række Sigte paa at reservere den fornødne fremmede Valuta til Indførsel af alle saadanne Varer, som man i første Række maatte anse det for at være af Vigtighed at faa tilført Landet med Henblik paa Opretholdelsen af Produktion og Beskæftigelse.

Den Valuta, som Banken havde til Raadighed, var dels den endnu resterende Reserve, som var tilbage af Beholdningen pr. 1. September, dels den Valuta, som regelmæssigt gik ind for vor Eksport og Skibsfart. De Valutakrav, som Banken skulde honorere, var dels alle indkomne Krav om Tilladelse til Forudbetaling af Varer, dels Honorering af alle dagligt indgaaende Krav om Valuta til Dækning af forfalden Varegæld. Fra Nationalbankens Side har det stadig været sat i første Række, at Banken var i Stand til at honorere alle indkommende Anmodninger om Valuta til Dækning af den Varegæld, som er forfalden, og det behøver vel ikke nogen nærmere Paa-visning, at det er noget selvfølgeligt og absolut nødvendigt, at Nationalbanken er i Stand til at dække den Gæld, som hidrører fra allerede leverede Varer, der er solgt paa sædvanlige Kreditvilkkaar.

Under de Drøftelser, som i de forløbne to Maaneder har fundet Sted i Dagspressen og andre Steder, angaaende Landets Valutastilling, om de Veje, man skulde gaa for at lette Presset paa Nationalbankens Valutabeholdning og for at skaffe tilstrækkelige Midler til at betale for Vareleverancer i størst muligt Omfang, har man gjort gældende, at Nationalbanken og Regeringen har bedømt Udsigterne for Udviklingen fremover for pessimistisk. Man har anført, at det ekstraordinære Pres paa Valutabeholdningen kun var et rent akut Fænomen, som